

SAŽETAK PRESUDE

VUČKOVIĆ i DR. protiv SRBIJE OD 25. OŽUJKA 2014. GODINE ZAHTJEV BROJ 17153 I DR.

Podnositelji su propustili iznijeti svoje prigovore u vezi s diskriminacijom pred Ustavnim sudom

ČINJENICE

Trideset podnositelja zahtjeva su državljani Srbije, koji su bili mobilizirani (kao rezervisti) od strane Jugoslavenske vojske za vrijeme intervencije NATO-a u Srbiji. Na osnovu toga su imali pravo na dnevnice u periodu od ožujka do lipnja 1999. godine. Podnositelji su tvrdili da je poslije njihove demobilizacije Srbija odbila izvršiti svoju obavezu isplate dnevnica prema njima. Rezervisti su organizirali niz javnih prosvjeda, a slijedom dugotrajnih pregovora, dana 11. siječnja 2008. godine Srbija je zaključila Sporazum sa grupom rezervista koji imaju prebivalište na području 7 općina koje imaju status nerazvijenog područja kojim je zajamčeno da će im dio duga biti plaćen u šest mjesečnih rata.

Međutim podnositelji, kao ni ostali rezervisti koji nisu imali prebivalište u tim općinama nisu imali nikakva prava temeljem navedenog sporazuma.

Podnositelji su podnijeli građanske tužbe pred sudovima u Srbiji sa zahtjevom za isplatu dnevnica tvrdeći da su diskriminirani. Njihovi zahtjevi su odbačeni jer su podneseni izvan zakonskog roka.

U postupku pred Ustavnim sudom podnositelji su isticali pogrešnu i nekonzistentnu primjenu zastarnih rokova. U prosincu 2012. godine Ustavni sud je usvojio prigovore podnositelja i naložio objavu odluke u službenom glasilu, smatrajući to prikladnom zadovoljštinom.

U međuvremenu, u Srbiji su se vodili sudski postupci u određenom broju sličnih predmeta u kojima nije došlo do zastare, i u kojima su usvojeni zahtjevi rezervista za isplatu dnevnica.

OCJENA SUDA

U presudi vijeća od 28. kolovoza 2012. godine Sud je utvrdio da nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije zbog različite prakse domaćih sudova, ali da je došlo do povrede članka 14. u vezi s člankom 1. Protokola broj 1. Vijeće je utvrdilo da nije bilo „objektivnog i opravdanog razloga“ da se podnositelje drugačije tretira samo na temelju mjesta prebivališta.

Veliko vijeće Europskog suda najprije je ponovilo da ono može razmotriti sve aspekte zahtjeva koje je ranije razmatralo vijeće, dakle i pitanje dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva. Sud je upozorio na načelo supsidijarnosti naglasivši da svaki pojedinac prije obraćanja Europskom sudu mora iscrpiti domaća pravna sredstva u vezi sa prigovorima koje ističe u pogledu povreda prava zaštićenih Konvencijom. To podrazumijeva i poštivanje formalnih zahtjeva i rokova propisanih domaćim pravom.

Sud je utvrdio da su podnositelji zahtjeva u ovom predmetu imali na raspolaganju različita pravna sredstva kojima su mogli tražiti zaštitu svojih prava.

Naime, podnositelji su imali mogućnost u zakonskim rokovima pokrenuti postupak pred domaćim sudovima na ime naknade štete zbog neisplaćenih dnevnica. Također, temeljem važećeg zakonodavstva mogli su osporiti i diskriminatorno postupanje.

Sud je uzeo u obzir da je prvostupanjski sud dana 8. srpnja 2010. godine, odbio tužbeni zahtjev i u obrazloženju između ostalog zaključio da, iako je potraživanje osnovano, ono se mora odbiti kao zastarjelo, što predstavlja pitanje interpretacije domaćeg prava koje je stvar nacionalnih vlasti.

Sud dalje primjećuje da su se podnositelji obratili Ustavnom sudu tvrdeći da je praksa domaćih sudova u vezi sa pitanjem roka zastare različita. Međutim, podnositelji nisu pred Ustavnim sudom postavili pitanje diskriminacije, pa je razumljivo da Ustavni sud nije razmatrao ovo pitanje. Sud je detaljno razmatrao pitanje učinkovitosti ustavne žalbe i zaključio da kada pravni sustavi predviđaju ustavnu zaštitu osnovnih prava i sloboda, onaj koji se pritužuje na povredu tih prava mora pokušati ostvariti njihovu zaštitu pred domaćim sudovima.

Razmatrajući postoji li neki poseban razlog zbog kojeg podnositelji nisu imali obavezu iskoristiti domaća pravna sredstva, Sud primjećuje da nema logičnog objašnjenja zašto su svoje tužbe podnijeli tek 2009. godine iako pitanje „ratnih dnevnica“ datira još iz 1999. godine.

Stoga je Sud donio presudu da ne može razmatrati osnovanost zahtjeva.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.